

Ringkasan Buku Muntalaq: Syeikh Muhammad Ahmad al-Rasyid

Maksud Mukadimah:

Berikut adalah ringkasan padat bagi Mukadimah (pendahuluan) buku "***Al-Muntalaq***" karya Sheikh Muhammad Ahmad Al-Rasyid.

Pendahuluan buku ini pada dasarnya bertujuan untuk melakar **peta jalan (road map) tarbiah dan harakah (gerakan)** bagi kerja Islam kontemporari, di samping menjelaskan matlamat utama penulisan kitab ini.

1. Mendiagnosis Realiti Umat dan Gerakan Islam

Al-Rasyid memulakan bicara dengan memberi isyarat bahawa umat Islam telah melalui fasa kebekuan dan kelemahan yang panjang. Gerakan Islam kontemporari muncul sebagai usaha untuk mentajdid (memurnikan semula) urusan agama ini. Bagaimanapun, gerakan ini mendepani cabaran serta hambatan dalaman dan luaran yang menuntut suatu persediaan yang khusus.

2. Matlamat Penulisan Buku (**Fiqh Dakwah**)

Penulis menjelaskan bahawa buku *Al-Muntalaq* (Titik Tolak) bukanlah sebuah buku feqah dalam kerangka tradisional (hukum-hakam ibadah dan muamalat). Sebaliknya, ia merupakan batu asas kepada "**Fiqh Dakwah dan Harakah**". Ia bertujuan membentuk corak pemikiran para da'ie, membina jati diri rohani mereka, serta membekalkan kesedaran yang diperlukan untuk berinteraksi dengan realiti semasa.

3. Bermula daripada Keaslian Syariat (**Asalah**)

Al-Rasyid menegaskan bahawa sebarang titik tolak dakwah yang betul mestilah bersandar kepada **al-Quran, al-Sunnah, dan kefahaman generasi Salafussoleh**. Beliau menolak sebarang gerakan yang hanya dibina atas dasar emosi semata-mata atau idea-idea luar (import) yang tidak selari dengan identiti umat Islam.

4. Integrasi antara Aspek Kerohanian dan Gerakan (**Harakah**)

Pendahuluan ini menekankan peri pentingnya mendamaikan antara penyucian jiwa (tazkiyah al-nafs seperti ibadah, zikir, kesucian hati) dengan kerja-kerja gerakan dan organisasi. Da'ie yang sebenar ialah mereka yang menjadi "ahli ibadah pada waktu malam, dan pejuang (berkarya) pada waktu siang".

5. Memberi Amaran Awal terhadap Penyakit Jalan Dakwah

Bahagian mukadimah ini bertindak sebagai amaran awal kepada para pejuang dakwah tentang ancaman serta penyakit yang boleh menimpa mereka di sepanjang jalan perjuangan—seperti sifat malas, terburu-buru, ujub (kagum dengan diri sendiri), atau tergelincir daripada landasan yang lurus. Beliau menyatakan bahawa bab-bab seterusnya dalam buku ini akan mengupas kaedah merawat penyakit-penyakit tersebut.

Kesimpulan Mukadimah:

Buku ini dinamakan *Al-Muntalaq* kerana ia mahu menjadi **titik mula yang ampuh dan berpijak di bumi nyata** bagi setiap individu yang mahu menyerahkan dirinya untuk berkhidmat demi Islam, dengan berpaksikan ilmu yang sah dan jiwa yang mantap.

💎 Mutiara Kata-kata Tokoh & Salafussoleh (Nukilan Emas):

- **Sayyidina Mu'adz bin Jabal RA:** *Sentiasa mengajak sahabat-sahabatnya memperbaharui jiwa:* « إَجْلِسْ بِنَا نُؤْمِنُ سَاعَةً » — “Mari kita duduk sebentar, kita beriman sejenak.”
- **Sayyidina Abdullah bin Rawahah RA:** *Mengajak Abu ad-Darda' RA:* « تَعَالِ نُؤْمِنُ سَاعَةً، إِنَّ الْقُلُوبَ إِذَا اسْتَجْمَعَتْ غَلَيَاتَنَا أَسْرَعُ تَقَلُّبًا مِنَ الْقِدْرِ إِذَا اسْتَجْمَعَتْ غَلَيَاتَنَا » — “Kemarilah, kita beriman sejenak! Sesungguhnya hati itu lebih cepat berbolak-balik daripada periuk yang sedang menggelegak mendidih.”
- **Sayyidina Ali bin Abi Talib RA & Pujangga Salaf:** « أَحْسَنُ مَنِءٍ كَلَامٌ رَفِيقٌ يُسْتَخْرَجُ مِنْ بَحْرِ عَمِيقٍ عَلَى لِسَانِ رَجُلٍ رَفِيقٍ » — “Perkataan yang paling indah adalah kata-kata lembut yang dikeluarkan dari lautan ilmu yang dalam melalui lisan pejuang yang santun lagi ramah.”
- **Syair Tarbawi Generasi Awal:** « إِذَا مَا قَالَ لِي رَبِّي أَمَا اسْتَحْيَيْتَ تَعْصِييَ . . وَتُخْفِي الذَّنْبَ مِنْ خَلْقِي وَبِالْعَصِيَّانِ تَأْتِيَنِي » — “Apabila Tuhanku bertanya kepadaku kelak: Tidakkah engkau malu bermaksiat kepada-Ku? Engkau sembunyikan dosa daripada makhluk-Ku, namun dengan penuh dosa engkau datang mengadap-Ku?”

✂️ Tambahan Fiqh Amal Haraki & Dimensi Tarbawi (Aplikasi Gerakan):

- **Tajdid al-Iman Berkala Sebagai Bahan Bakar Haraki:** Aktiviti fizikal, mesyuarat, dan tugas organisasi yang padat boleh mengeringkan rohani pejuang. Pendakwah wajib memperuntukkan waktu berkala untuk berhenti seketika, bermuhasabah, dan memperbaharui keikhlasan niat agar gerak kerja tidak bertukar menjadi rutin mekanikal yang tandus keberkatan.
- **Keseimbangan Ilmu Mendalam & Lisan Santun:** Kader dakwah mesti menggabungkan ketajaman kefahaman syariat (kedalaman lautan ilmu) dengan akhlak penyampaian yang lemah lembut dan memikat hati mad'u (lisan rafiq). Kekerasan lisan hanya menjauhkan masyarakat daripada risalah Islam.

Bab 1: Kita Menolak Hawa Nafsu

🔗 Ringkasan Bab Pertama: "Kita Menolak Hawa Nafsu"

Dalam bab pembukaan ini, Al-Rasyid meletakkan batu asas yang paling kritikal dalam pembentukan peribadi seorang da'ie (pendakwah), iaitu **pembersihan niat daripada dorongan hawa nafsu** demi memastikan kelangsungan dan keberkatan gerak kerja dakwah.

1. Hawa Nafsu sebagai Penghalang Utama Kebenaran

Al-Rasyid menegaskan bahawa hawa nafsu (*al-hawa*) adalah musuh dalam selimut yang paling berbahaya bagi seorang pejuang Islam. Apabila seseorang tunduk kepada kehendak diri, emosi, atau kepentingan peribadi, mata hatinya akan menjadi buta daripada melihat, menerima, dan tunduk kepada kebenaran (*al-haq*).

2. Kaitan Rapat antara Hawa Nafsu dan Kejahilan

Penulis menjelaskan bahawa jalan dakwah sering kali tergelincir disebabkan oleh dua perkara: kejahatan tentang syariat atau mengikut hawa nafsu. Kejahilan boleh dirawat dengan ilmu, tetapi mengikut hawa nafsu tetap akan membawa kebinasaan walaupun pelakunya merupakan seorang yang berilmu.

3. Manifestasi (Zahiran) Hawa Nafsu yang Tersembunyi dalam Dakwah

Hawa nafsu tidak semestinya muncul dalam bentuk maksiat fizikal. Dalam konteks gerakan Islam, Al-Rasyid memberi amaran tentang bahaya hawa nafsu yang berwajah "islamik" atau terselubung, seperti:

Asabiyyah/Taasub Kepuakan: Taksub yang melampau kepada kumpulan, tanzim, atau tokoh tertentu sehingga menolak kebenaran yang ada pada pihak lain.

Hubbud-Duhur (Gila Glamor): Keinginan tersembunyi untuk menonjolkan diri, gila pangkat, mahukan pujian, atau merasa diri lebih hebat daripada orang lain.

Cepat Melenting: Marah atau berkecil hati bukan kerana agama Allah dihina, tetapi kerana ego peribadi atau pandangan sendiri tidak diterima dalam mesyuarat.

4. Penawar: At-Tajarrood (Pengabdian Total) dan Taslim

Penyelesaian tunggal untuk membentengi diri daripada penyakit ini adalah dengan mencapai tahap *At-Tajarrood*—iaitu mengosongkan jiwa daripada segala kepentingan duniawi dan menyerahkan kepatuhan mutlak (*Taslim*) kepada dalil-dalil syarak (al-Quran dan al-Sunnah). Seseorang da'ie mesti bergerak kerana arahan syariat, bukannya mengikut selera atau emosi sendiri.

Kesimpulan Bab:

Mesej utama bab ini ialah **kemenangan dakwah tidak akan tercapai melalui jiwa-jiwa yang dicemari ego dan kepentingan peribadi**. Langkah pertama yang paling utama untuk memulakan langkah (*Al-Muntalaq*) dalam medan perjuangan adalah dengan mengisytiharkan perang dan penolakan secara total terhadap tuntutan hawa nafsu.

💎 Mutiara Kata-kata Tokoh & Salafussoleh (Nukilan Emas):

- **Maimun bin Mahran:** *"Jauhkanlah dirimu dari sebarang hawa nafsu yang bukan bernama Islam."*
- **Syeikhul Islam Ibn Taimiyyah:** *Menegaskan bahawa sesiapa yang menolak panduan syariat kerana menuruti selera nafsu, adat resam yang rosak, atau tekanan masyarakat, hakikatnya dia telah mengambil hawa nafsu sebagai sembahsan selain Allah.*

- **Imam Asy-Syatibi (Al-I'tisham):** *“Sesungguhnya syariat itu diturunkan semata-mata untuk mengeluarkan mukallaf daripada dorongan hawa nafsunya, agar dia menjadi hamba Allah secara sukarela dan penuh kepatuhan.”*
- **Ustaz Syed Qutb & As-Syeikh Muhammad Abduh:** *Pertembungan di muka bumi pada hakikatnya hanyalah pertembungan dwikutub: antara Syariat Rabbaniyyah yang membebaskan manusia, berlawanan dengan hukum hawa nafsu jahiliyyah yang memperhambakan manusia.*

Tambahan Fiqh Amal Haraki & Dimensi Tarbawi (Aplikasi Gerakan):

- **Penolakan 'Kompromi Jahiliyyah':** Tiada kompromi atau jalan tengah palsu di antara wahyu syariat dan hawa nafsu. Pendukung gerakan Islam tidak boleh mencairkan prinsip akidah semata-mata untuk meraih undi, sokongan massa, atau keredaan pemerintah sekular.
- **Pembersihan Hawa Nafsu Berwajah 'Islamik':** Hawa nafsu paling berbahaya dalam gerakan adalah yang berselindung di sebalik slogan dakwah: sifat taksub kepartian ('asabiyyah), gila publisiti dan jawatan (hubb az-zuhur), serta mempertahankan ego peribadi dalam mesyuarat jemaah.
- **Kewaspadaan Fiqh Tanpa Terjebak Takfir:** Ketegasan menolak undang-undang hawa nafsu wajib diiringi dengan disiplin ilmu usul fiqh; kita menentang kemungkaran dengan tegas tanpa bersikap gopoh mengkafirkan orang Islam tanpa bukti yang qath'i.

Bab 2: Gerhana bukan Terbenamnya Matahari

Ringkasan Bab Kedua: "Gerhana, Bukannya Terbenam"

Dalam bab ini, Sheikh Muhammad Ahmad Al-Rasyid membincangkan aspek psikologi dan analisis realiti umat Islam serta gerakan dakwah ketika berhadapan dengan krisis, ujian, dan tekanan.

1. Hakikat Ujian dan Tekanan (Feqah Al-Ibtala')

Al-Rasyid menegaskan bahawa fasa kelemahan, kemunduran, atau kejatuhan yang menimpa umat Islam dan gerakan dakwah pada waktu-waktu tertentu hanyalah bersifat sementara. Beliau membuat analogi bahawa situasi ini seperti **fenomena gerhana (kusuf)**—iaitu cahaya matahari terlindung buat seketika waktu sahaja, namun matahari itu pasti akan kembali bersinar. Ia **bukanlah matahari yang terbenam (ghurub)** buat selama-lamanya.

2. Menolak Sifat Putus Asa dan Meraikan Optimisme

Bab ini memberi amaran keras terhadap penyakit putus asa, lemah semangat, dan penyerahan kalah apabila rancangan dakwah menghadapi kegagalan atau penindasan. Sifat optimis yang bersandarkan keimanan kepada janji Allah (*Thiqah billah*) merupakan kunci utama untuk terus bertahan dan bangkit semula.

3. Muhasabah dan Pembersihan Saf (Tazkiyah)

Penulis menjelaskan bahawa "fasa gerhana" atau ujian berat ini sebenarnya mengandungi hikmah yang besar. Ia berfungsi sebagai tapisan semula jadi untuk **membersihkan saf (barisan) dakwah** daripada elemen-elemen yang rapuh, tidak ikhlas, atau mereka yang hanya mencari keuntungan duniawi. Melalui ujian ini, hanya mutarabbi yang kental dan setia sahaja وظ yang akan kekal.

4. Keperluan Kepada Penilaian Semula (Mudra'ah)

Ketika berada dalam fasa tekanan, gerakan dakwah dituntut untuk melakukan penilaian sendiri, membetulkan kesilapan strategi, serta melakukan pembaikan dalaman (islah) tanpa mengubah prinsip-prinsip dasar perjuangan Islam.

Kesimpulan Bab:

Mesej utama bab ini ialah **umat Islam tidak akan mati atau lenyap sama sekali**. Setiap ujian yang berat hanyalah titik jeda untuk menilai kelemahan diri, menyusun semula strategi, dan kembali melangkah dengan penuh keyakinan bahawa fajar kemenangan pasti akan tiba.

💎 Mutiara Kata-kata Tokoh & Salafussoleh (Nukilan Emas):

- **Ustaz Hassan al-Hudhaibi:** *"Sunnatullah terhadap semua makhluk terus berjalan, sesaat pun tidak pernah berhenti dan berubah. Mereka yang merdeka terus berjihad pada jalan Allah, kerana jihad menegakkan kebenaran tidak pernah padam walau sehari."*
- **Dr. Abdul Wahab Azzam:** *"Kamilah pewaris yang cuba membimbing manusia... Matahari sentiasa menyuluh cahaya kepada kami, awan kami mengandungi kilat dan sinar yang terang benderang, jasad kami adalah cermin kepada kebenaran, dan tanda al-haq itu ialah wujudnya muslim yang teguh berjuang."*

✂️ Tambahan Fiqh Amal Haraki & Dimensi Tarbawi (Aplikasi Gerakan):

- **Fiqh Optimisme & Antidoto Kekalahan Jiwa (Hazimah Nafsiyyah):** Kelemahan dan kemunduran yang menimpa umat Islam bukanlah penamat sejarah (matahari terbenam / ghurub), tetapi hanyalah gerhana sementara (kusuf). Pejuang dakwah diharamkan berputus asa atau tunduk kepada rasa rendah diri di hadapan tamadun kebendaan.
- **Hakikat Sujud Kemerdekaan:** Sujud kepada Allah bukanlah tanda kehinaan, tetapi punca kemerdekaan hakiki yang meruntuhkan segala belenggu ketakutan kepada penguasa taghut. Da'i yang sentiasa melazimi sujud memiliki ketahanan jiwa yang menggoncangkan kebatilan.

► **Ujian Sebagai Tapisan Penyucian Saf (Tazkiyah Tanzimi):** Tekanan dan tribulasi berfungsi membersihkan barisan jemaah daripada pengikut yang rapuh, oportunis, atau mereka yang sekadar menumpang kegemilangan tanpa kesediaan memikul beban perjuangan.

Bab 3: Orang-orang Baik Yang Binas

Ringkasan Bab Ketiga: "Orang-orang Baik Yang Binas"

Dalam bab yang menggerunkan jiwa ini, Al-Rasyid membongkar suatu realiti yang ironi tetapi benar berlaku dalam masyarakat, iaitu fenomena bagaimana **orang-orang yang baik secara peribadi boleh menjadi punca kepada kebinasaan umat** jika mereka tidak terlibat dalam kerja-kerja pembetulan (islah) dan dakwah secara kolektif. []

1. Perbezaan Antara Soleh (Baik Peribadi) dan Muslih (Melakukan Islah)

Al-Rasyid menegaskan bahawa sekadar menjadi orang yang **soleh secara peribadi (abrar)** tidak mencukupi untuk menyelamatkan diri dan umat daripada kehancuran. Seseorang Muslim dituntut untuk meningkat naik menjadi seorang yang **muslih (pembawa islah/perubahan)**. Golongan *abrar* hanya sibuk dengan ibadah, wirid, dan menjaga diri sendiri daripada dosa, tetapi mereka memencilkan diri serta tiada saham langsung dalam kerja-kerja membela serta membangunkan ummah. []

2. Kebaikan yang Berselerak Dikalahkan oleh Keburukan yang Tersusun

Bab ini membentangkan hujah bahawa apabila kemungkaran dan kebatilan bergerak dalam keadaan yang sangat tersusun, sistematik, dan berorganisasi, maka **kebaikan yang berselerak (tidak tersusun) tidak akan mampu menahannya**. Orang-orang baik yang hidup berseorangan tanpa jemaah atau organisasi dakwah tidak akan mampu mengubah arus sejarah. Kelemahan untuk menyatukan kebaikan dalam satu saf yang kukuh inilah yang membawa kepada takdir kebinasaan (*halikun*). []

3. Bahaya Fahaman "Sufi Pasif" (Kelekaan Spiritual)

Al-Rasyid mengkritik sikap sebahagian golongan yang menganggap bahawa mengasingkan diri daripada masyarakat (uzlah) demi menjaga kesucian rohani adalah jalan terbaik. Menghabiskan

waktu hanya untuk kepuasan spiritual diri sendiri tanpa memedulikan kerosakan umat seolah-olah membiarkan kapal masyarakat karam. Sejarah membuktikan apabila azab Allah turun ke atas sesebuah kaum kerana mereka membiarkan kemungkaran, azab itu turut menimpa orang-orang soleh yang berdiam diri.

4. Tuntutan Menjadi Anggota Jemaah yang Aktif

Penyelesaian kepada ancaman kebinasaan ini adalah dengan **melibatkan diri secara aktif dalam kerja jemaah dan dakwah**. Kesolehan seseorang itu mestilah melimpah keluar dan memberi manfaat kepada masyarakat. Muslim yang benar perlu hadir dalam medan realiti, menyumbangkan tenaga, minda, dan harta dalam satu barisan yang tersusun demi menegakkan kebenaran. []

Kesimpulan Bab:

Mesej tarbiah yang sangat mendalam daripada bab ini ialah **kebaikan yang pasif dan menyendiri adalah jalan menuju kebinasaan**. Bagi mengelak daripada tergolong dalam kalangan "orang-orang baik yang binasa", setiap da'ie dan Muslim wajib menukar kesolehan dalaman mereka menjadi gerakan islah luaran yang tersusun demi menyelamatkan umat daripada arus kemusnahan.

💎 Mutiara Kata-kata Tokoh & Salafussoleh (Nukilan Emas):

- **Syeikhul Islam Ibn Taimiyyah:** *Mentafsirkan ayat fitnah (Al-Anfal: 25) bahawa mereka yang membisu daripada menegur kezaliman padahal memiliki kemampuan, dihukum sama seperti orang yang melakukan kezaliman tersebut.*
- **Ustaz Syed Qutb (Fi Zilal al-Quran):** *Menjelaskan hakikat 'Qanun Azab Jama'i' (Sunnatullah Azab Kolektif): apabila kemungkaran menjadi sistem yang diterima umum, kemurkaan Allah akan melanda seluruh masyarakat termasuk orang-orang yang soleh.*
- **Allamah Dr. Muhammad Iqbal:** *Membuktikan berlakunya 'Qanun At-Tamathul' (Undang-undang Persamaan Sejarah): hukum kebinasaan yang menimpa umat terdahulu akibat kealpaan amar makruf nahi mungkar pasti akan menimpa umat Islam hari ini jika mengambil sikap yang sama.*
- **Hadis Ummul Mukminin Zainab binti Jahsy RA:** *Rasulullah SAW menegaskan bahawa kebinasaan tetap akan menimpa masyarakat yang memiliki orang soleh apabila kejahatan (al-khabath) telah melimpah-ruah tanpa ada pihak yang bangkit menyekatnya.*

✂️ Tambahan Fiqh Amal Haraki & Dimensi Tarbawi (Aplikasi Gerakan):

- **Transformasi Dari Soleh Kepada Muslih:** Kesolehan fardiyyah (abrar) yang sekadar berwirid dan beriktikaf di masjid tidak mampu menyelamatkan umat. Da'i wajib melangkah ke marhalah 'Muslih'—iaitu agen pembaikan yang terjun ke gelanggang masyarakat untuk memimpin perubahan.

- **Dosa Berdiam Diri (Syaitan Akhras):** Membisu di hadapan kerosakan moral dan penyelewengan kuasa atas alasan 'menjaga kebersihan hati' adalah perangkap iblis. Diamnya orang berilmu adalah punca kebatilan merasa berkuasa.
  - **Kebaikan Berselerak Pasti Tewas:** Kebaikan yang berselerak tanpa kesatuan saf pasti dikalahkan oleh kebatilan yang berorganisasi. Penyelamat daripada qanun kemusnahan adalah bergabung dalam amal jama'ie yang tersusun.
-

Bab 4: Kewajipan Dakwah Kepada Allah

Ringkasan Bab Keempat: "Kewajipan Berdakwah kepada Allah"

Selepas menjelaskan peri pentingnya menolak hawa nafsu, memahami sunnatullah dalam ujian, dan bahaya menjadi orang baik yang pasif, Al-Rasyid melangkah ke fasa seterusnya dengan menegaskan bahawa **dakwah bukan lagi satu pilihan atau hobi, melainkan suatu kewajipan syarak yang mutlak** bagi setiap Muslim.

1. Dakwah Sebagai Fardhu (Kewajipan) Syarak, Bukan Tugas Sukarela

Al-Rasyid memulakan bab ini dengan membongkar salah faham sebahagian masyarakat yang menganggap dakwah hanyalah tugas sukarela untuk golongan ulama atau ustaz sahaja. Beliau menegaskan, berdasarkan nas-nas al-Quran dan al-Sunnah, tugas mengajak manusia kepada kebaikan dan mencegah kemungkaran (*Amr Ma'ruf Nahi Munkar*) adalah **fardhu (wajib)** ke atas setiap individu Muslim mengikut kadar kemampuan, ilmu, dan ruang yang ada pada dirinya.

2. Kaitan Dakwah dengan Identiti Utama Umat Terbaik (*Khairu Ummah*)

Penulis membawakan ayat al-Quran daripada Surah Ali 'Imran (ayat 110): "*Kamu adalah umat yang terbaik yang dilahirkan untuk manusia, kerana kamu menyuruh berbuat yang makruf, dan mencegah daripada yang munkar...*". Al-Rasyid menjelaskan bahawa kemuliaan dan status "umat terbaik" itu tidak datang secara automatik hanya pada nama, tetapi ia **bergantung sepenuhnya kepada pelaksanaan tugas dakwah dan islah** tersebut. Jika dakwah ditinggalkan, umat akan kehilangan identiti dan maruahnyanya.

3. Keberkatan Hidup dan Keamanan Negara Bergantung kepada Dakwah

Bab ini menekankan bahawa kelangsungan keamanan sesebuah masyarakat dan keberkatan hidup di dalamnya berkait rapat dengan aktiviti dakwah. Apabila budaya menegur kesilapan dan mengajak kepada kebaikan terhenti, maka maksiat serta kerosakan akan bermaharajalela. Kesannya, doa tidak lagi dimakbulkan dan kehancuran sosial serta bala bencana akan menimpa keseluruhan masyarakat tanpa memilih bulu.

4. Menyahut Seruan untuk Menyumbang dalam Saf Perjuangan

Berdakwah kepada Allah memerlukan komitmen total. Al-Rasyid menyeru para pembaca agar tidak lagi melengahkan masa dan segera **menyahut seruan dakwah secara tersusun**. Setiap

orang mempunyai peranan—sama ada menyumbang melalui penulisan, kepakaran teknikal, harta benda, mahupun tenaga fizikal. Apa yang penting ialah penglibatan diri secara aktif dalam saf (barisan) yang tersusun demi menegakkan syiar Islam.

Kesimpulan Bab:

Mesej utama daripada bab ini ialah **meninggalkan dakwah adalah satu dosa dan jalan pintas menuju kemurkaan Allah**. Dakwah adalah nadi kehidupan umat Islam. Bergerak melaksanakan kewajipan ini bukan sekadar untuk menyelamatkan orang lain, tetapi ia adalah usaha pertama untuk menyelamatkan iman dan diri kita sendiri di hadapan Allah SWT.

Mutiara Kata-kata Tokoh & Salafussoleh (Nukilan Emas):

- **Imam Ibn al-Qayyim (Miftah Dar as-Sa'adah):** *“Kedudukan dakwah kepada Allah adalah semulia-mulia darjat hamba, kerana ia merupakan maqam para rasul dan para pewaris mereka yang sebenar di muka bumi.”*
- **Khalifah Umar bin Abdul Aziz:** *“Sesungguhnya kemungkaran jika dilakukan secara rahsia, ia hanya memudaratkan pelakunya; tetapi apabila ia dizahirkan dan tiada siapa yang menegurnya, maka kemudatan itu akan menimpa seluruh masyarakat umum.”*

Tambahan Fiqh Amal Haraki & Dimensi Tarbawi (Aplikasi Gerakan):

- **Fardhu Kifayah Yang Berubah Menjadi Fardhu 'Ain:** Menolak dakwah mereka yang berpeluk tubuh dengan alasan dakwah itu fardhu kifayah. Selagi kemungkaran sistemik belum terhapus dan syiar Islam belum tertegak, kewajipan menyertai usaha dakwah menjadi fardhu 'ain ke atas setiap muslim mengikut keupayaannya.
- **Dakwah Sebagai Profesion Hidup Sepanjang Hayat:** Dakwah bukan tugas sambilan waktu lapang atau monopoli lepasan agama semata-mata. Setiap jurutera, doktor, guru, dan peniaga muslim wajib menjadikan medan kerjayanya sebagai platform dakwah dan sokongan harakah Islamiyyah.
- **Tiada Kesempurnaan Hidayah Tanpa Nahi Mungkar:** Hidayah peribadi tidak akan kekal terpelihara sekiranya persekitaran dibiarkan dicemari maksiat. Mempertahankan iman menuntut usaha berterusan membersihkan iklim masyarakat.

Bab 5: Ahli Ibadah Yang Bermain-main

Ringkasan Bab Kelima: "Para Ahli Ibadah yang Bermain-main"

Dalam bab yang penuh dengan kritikan tajam ini, Al-Rasyid menyentuh satu lagi penyakit jiwa yang boleh melanda golongan yang aktif dalam urusan agama. Beliau membongkar fenomena **ahli ibadah, penuntut ilmu, atau aktivis dakwah yang mencampuradukkan urusan akhirat dengan sikap tidak serius, bermain-main, dan membuang masa.**

1. Maksud "Bermain-main" (Al-La'ib) dalam Urusan Dakwah

Al-Rasyid menjelaskan bahawa "bermain-main" di sini bukan bermaksud melakukan maksiat secara terang-terangan. Sebaliknya, ia merujuk kepada **sikap sambil lewa, kurang fokus, tiada disiplin, dan hilangnya rasa gerun (haibah) terhadap amanah dakwah.** Golongan ini menganggap penglibatan dalam jemaah atau majlis ilmu hanyalah sebagai aktiviti sampingan, hobi mengisi masa lapang, atau tempat untuk bersosial semata-mata, bukannya satu perjuangan hidup dan mati.

2. Bahaya Sifat Sambil Lewa dan Hilang Ketegasan (Al-Hazm)

Penulis menekankan bahawa jalan dakwah menuntut sifat *Al-Hazm* (ketegasan dan kesungguhan). Apabila sifat bermain-main mula meresap ke dalam saf, para da'ie akan mula culas dalam menepati masa, kerap memberikan alasan untuk mengelak daripada tugas, dan tidak menyempurnakan amanah tarbiah dengan standard yang sepatutnya. Sikap seperti ini merugikan masa jemaah dan membantutkan impak dakwah di medan masyarakat.

3. Membazir Masa: Tanda Hilangnya Keberkatan Umur

Bab ini memberikan amaran keras tentang budaya membuang masa dalam perkara yang tidak mendatangkan manfaat nyata bagi Islam. Al-Rasyid mengkritik golongan yang boleh meluangkan masa berjam-jam untuk bersembang kosong, berdebat dalam perkara ranting (*furu'*) yang tidak produktif, atau leka dengan hiburan, tetapi memberikan alasan "sibuk" dan "tiada masa" apabila diminta membaca, mengkaji, atau turun padang menyantuni masyarakat.

4. Penawar: Menghidupkan Sifat "Rabbani" dan Rasa Bertanggungjawab

Bagi merawat penyakit ini, Al-Rasyid menyeru agar setiap Muslim kembali menghidupkan rasa muraqabah (merasa diawasi Allah) dan memahami nilai setiap detik umur yang berbaki. Setiap tugas dakwah, sekecil mana sekalipun, mestilah dilaksanakan dengan penuh kualiti (*itqan*) dan kesungguhan, seolah-olah masa depan Islam bergantung pada tugas tersebut.

Kesimpulan Bab:

Mesej utama bab ini ialah **dakwah Islam adalah urusan yang sangat agung dan tidak boleh dipikul oleh jiwa-jiwa yang kerdil, rapuh, dan suka bermain-main.** Seorang da'ie yang benar wajib memisahkan dirinya daripada budaya suka membuang masa, serta mengubah sikap sambil lewa menjadi komitmen yang padu demi memastikan setiap hembusan nafasnya memberi nilai kepada Islam.

Mutiara Kata-kata Tokoh & Salafussoleh (Nukilan Emas):

- **Imam Mujahid Abdullah bin al-Mubarak:** Mengutuskan surat bersyair kepada Fudhail bin 'Iyadh (yang beribadah di Masjidil Haram): « يَا عَايِدَ الْخَرَمَيْنِ لَوْ أَبْصَرْتَنَا . لَعَلِمْتَ أَنَّكَ بِالْعِبَادَةِ تَلْعَبُ —

"Wahai ahli ibadah di dua tanah suci! Seandainya engkau melihat kami di medan jihad, nescaya engkau sedar bahawa engkau sedang bermain-main dengan ibadahmu!"

- **Sultanul Auliya' Syeikh Abdul Qadir al-Jailani:** *Menyeru para muridnya: "Tinggalkan rumahmu di belakang, tinggalkan zon selamatmu! Keluarlah mengembara mencari jiwa-jiwa manusia yang terperangkap dalam lumpur dosa untuk diselamatkan kepada Allah!"*
- **Imam Ibn al-Jauzi (Shaid al-Khatir):** *Memuji rijal yang berani memikul amanah amar makruf nahi mungkar dan mencela mereka yang menyembunyikan diri dalam kezuhudan palsu kerana takut kehilangan kedudukan atau dicemuh masyarakat.*

Tambahan Fiqh Amal Haraki & Dimensi Tarbawi (Aplikasi Gerakan):

- **Kritikan Terhadap 'Zuhud Kelesuan' (Tasawuf Pasif):** Harakah Islamiyyah menolak pemahaman tasawuf yang memencilkan diri (uzlah) daripada tanggungjawab membela umat dan menumbangkan kezaliman. Ibadah hakiki adalah ibadah yang membakar semangat jihad di lapangan.
- **Da'i Sebagai Pengembara Risalah (As-Sayyah):** Sifat asasi pendakwah adalah proaktif mencari mad'u, menziarahi sasaran dakwah, dan merantau membuka cawangan-cawangan amal, bukannya sekadar menunggu orang datang menuntut ilmu di surau.
- **Awlawiyyat: Membina Kekuatan Ummah Mendahului Ibadah Sunat:** Penyatuan tenaga untuk mendirikan syariat Allah memiliki darjat yang jauh lebih tinggi daripada memperbanyakkan amalan-amalan sunat peribadi yang tidak membawa impak kepada kebangkitan umat.

Bab 6: Hentakan Kesedaran daripada Para Pakar

Berikut adalah terjemahan ringkasan idea-idea tarbiah daripada bab "**Ghattah min Jahbadh**" (**Hentakan Kesedaran daripada Sang Pakar**) dalam buku "**Al-Muntalaq**" ke dalam bahasa Melayu baku:

Sheikh Muhammad Ahmad Al-Rasyid membentangkan visi tarbiah dan dakwah yang mendalam dalam bab ini. Matlamat utamanya adalah untuk memamatkan para da'ie (pendakwah) agar keluar daripada belenggu angan-angan kosong dan kebekuan, seterusnya melangkah ke alam realiti yang penuh amalan dan kesungguhan.

Berikut adalah ringkasan padat idea-idea tarbiah utama yang terkandung dalam bab ini:

1. Mencela "Tamanni" (Berangan-angan) dan Sifat Selesa Tanpa Beramal

Angan-angan adalah modal orang yang mufliis: Al-Rasyid menegaskan bahawa terpedaya dengan angan-angan dan sekadar mengharapkan rahmat Allah tanpa usaha yang nyata merupakan jalan orang yang lemah.

Syurga menuntut pengorbanan amalan: Jalan menuju keredaan Allah dan syurga tidak akan dicapai dengan impian kosong. Ia menuntut pengorbanan tenaga dan jihad melawan nafsu, berdasarkan nas-nas al-Quran, hadis, serta sirah generasi salafussoleh.

2. Konsep "Ghattah Tarbiah" dan Kepentingan "Hentakan Jiwa"

Bangkit daripada kelalaian: Penulis melihat bahawa jiwa manusia adakalanya dihinggapai sifat malas, lemah, atau futur (lesu). Di sinilah pentingnya "*Ghattah*" (iaitu tarbiah yang tegas atau momentum keimanan yang kuat) yang diterima daripada seorang alim atau murabbi yang pakar, bagi menstruktur semula kesedaran diri dan mengejutkannya daripada tidur yang lama.

Mengambil ibrah daripada hadis Nabi: Al-Rasyid mengambil inspirasi makna ini daripada peristiwa malaikat Jibril A.S. memeluk erat ("*Ghattan*" / menghentak kesedaran) Nabi Muhammad ﷺ di Gua Hira' semasa penurunan wahyu pertama ("*Lalu dia memelukku erat-erat sehingga aku merasa kepayahan*"). Peristiwa ini disimbolkan sebagai persediaan rohani dan jasmani untuk memikul taklifan (tanggungjawab) dakwah yang besar.

3. Bersahabat dengan para "Jahabizah" (Ulama Rabbani yang Pakar)

Tarbiah melalui teladan (Qudwah): Seorang da'ie tidak akan mampu ditarbiah jika mengasingkan diri daripada golongan yang mempunyai basirah (pandangan mata hati) dan pengalaman. Pejuang dakwah memerlukan seorang "*Jahbadh*" (ulama yang pakar lagi kritikal) untuk memperlihatkan kecacatan pada diri sendiri dan mendedahkan ujian-ujian yang bakal menanti di sepanjang jalan dakwah.

Kepatuhan yang sedar kepada Murabbi: Bab ini menjelaskan kepentingan bersikap tawaduk (rendah diri) di hadapan para ulama, serta menerima arahan-arahan mereka yang tegas. Walaupun ketegasan itu kelihatan perit pada zahirnya, namun ia membawa penawar dan peningkatan dalam darjat keimanan.

4. Menghidupkan "Feqah Haraki" (Kefahaman Berteraskan Gerakan) dan Cita-cita yang Tinggi (Uluwwul Himmah)

Menukar ilmu menjadi gerakan amalan: Bab ini menolak ilmu teori semata-mata yang bersifat pasif, iaitu ilmu yang tidak membuahkan sebarang pergerakan dalam realiti atau tidak menyumbang kepada penyebaran dakwah.

Mencontohi generasi Salaf: Al-Rasyid menyeru agar sirah generasi salafussoleh dikaji bukan sekadar untuk mengambil berkat, tetapi untuk meniru ketinggian cita-cita, pengorbanan, dan kesabaran mereka dalam menempuh kepayahan jalan ini.

5. Sabar Menghadapi Ujian Tarbiah dan Kos Perjuangan Dakwah

Jalan dakwah dikelilingi perkara yang tidak disukai (Makarih): Proses tarbiah yang sebenar bukanlah satu santai-santai yang selesa. Ia adalah sebuah proses pembentukan jati diri yang

menuntut kesabaran tinggi dalam menghadapi kesusahan, memikul beban tugas, serta konsisten melawan hawa nafsu.

Kesimpulan Bab:

Mesej tarbiah utama daripada bab ini ialah **jalan dakwah dan pembinaan syahsiah lelaki sejati (rijal) memerlukan ketegasan, bersahabat dengan ulama yang pakar, serta kesediaan menerima hentakan jiwa yang mampu mengejutkan hati nurani**. Langkah ini penting bagi mengubah angan-angan yang malas menjadi cita-cita tinggi yang bergerak mengubah realiti masyarakat.

Mutiara Kata-kata Tokoh & Salafussoleh (Nukilan Emas):

- **Imam Ahmad bin Hanbal:** *Menunjukkan teladan melakukan 'Amal Tajmi'* (menghimpunkan para ulama, murid, dan masyarakat untuk membentuk benteng akidah mempertahankan Sunnah ketika krisis fitnah khalq al-Quran).
- **Syeikh Abul Hasan Ali an-Nadwi:** *Menggesa para sarjana muslim agar tidak menjadi 'cendekiawan bisu' di menara gading ketika peradaban Barat meracuni pemikiran generasi muda Islam.*
- **Wazir Ibn Hubairah (Menteri Salaf Yang Alim):** *Contoh teladan tokoh negara yang menggunakan kekuasaan, jawatan politik, dan kepakarannya sebagai jambatan menyokong dakwah, menyatukan fuqaha', dan mentarbiah masyarakat.*

Tambahan Fiqh Amal Haraki & Dimensi Tarbawi (Aplikasi Gerakan):

- **Mobilisasi Golongan Pakar & Teknokrat:** Dakwah tidak memadai hanya digerakkan oleh penceramah agama. Harakah Islamiyyah wajib merekrut, mentarbiah, dan menggembeleng para saintis, pakar ekonomi, peguam, dan pentadbir untuk merangka pelan alternatif Islam bagi memimpin negara.
  - **Penyambungan Rantaian Generasi (Kibar & Syabab):** Mengelakkan jurang antara generasi lama yang kaya pengalaman dengan generasi muda yang kaya semangat. Penggabungan hikmah orang tua dan tenaga orang muda adalah rahsia kejayaan tanzim.
  - **Kepatuhan Matang Kepada Pimpinan Berwibawa:** Pakar dan intelektual yang menyertai gerakan mesti melepaskan ego keilmuan mereka dan tunduk kepada disiplin syura serta arahan pimpinan demi memelihara kesatuan saf.
-

Bab 7: Jihad dengan Hujah

Ringkasan Bab Ketujuh: "Jihad dengan Hujah"

Dalam bab ini, Al-Rasyid mengupas secara mendalam tentang **kedudukan intelek, ilmu, dan kejelasan hujah (penjelasan) sebagai salah satu bentuk jihad yang paling agung dalam Islam**. Beliau menekankan bahawa perjuangan menegakkan kebenaran bukan sekadar bermodalkan semangat, tetapi mestilah dipandu oleh kekuatan hujah yang mampu mematahkan segala syubhat dan kekeliruan. [,]

1. Kesedaran terhadap Kewajipan Dakwah

Al-Rasyid menegaskan bahawa titik tolak utama bagi kehidupan seorang individu Muslim bermula daripada pemahaman yang mendalam tentang kewajipan dakwah. Dakwah bukanlah sekadar aktiviti sampingan, malah merupakan sebuah tanggungjawab dan anugerah besar yang mesti dipikul dengan penuh kesungguhan demi memperbaiki masyarakat. [,]

2. Hakikat Jihad al-Hujjah (Jihad Intelek dan Ilmu)

Penulis membawakan perspektif bahawa jihad dalam Islam mempunyai skop yang luas. Sebelum mengangkat senjata atau turun ke medan fizikal, dakwah memerlukan **jihad lisan, ilmu, dan hujah yang padu (Jihad al-Bayan)**. Berjuang menyebarkan kebenaran al-Quran dan mematahkan hujah pemikiran yang batil adalah perjuangan besar yang dituntut sepanjang zaman. [,]

3. Risiko dan Cabaran Jihad dengan Hujah

Al-Rasyid mengingatkan bahawa menentang pemikiran yang salah serta menegakkan kebenaran di hadapan masyarakat bukanlah jalan yang mudah. Seseorang da'ie yang berjihad dengan hujah

akan berhadapan dengan penentangan, kecaman, dan risiko psikologi yang tidak kurang hebatnya seperti risiko di medan perang. Oleh itu, jalan ini menuntut kualiti dalaman yang tinggi termasuk sifat sabar, ketahanan diri, dan kesungguhan yang tidak berbelah bahagi. []

4. Mencontohi Kesungguhan Generasi Salafussoleh

Bab ini menyeru para penggerak dakwah masa kini untuk mencontohi dan menghidupkan semula manhaj (metodologi) salafussoleh dalam berdakwah. Beliau memetik kisah tokoh-tokoh terdahulu, seperti kelantangan peranan Abdullah bin Mas'ud R.A., yang sanggup mengorbankan keselesaan diri demi membimbing masyarakat dan membuang budaya mengasingkan diri (*uzlah*) daripada umat. []

5. Keperluan Fokus dan Hikmah dalam Berhujah

Berhujah demi memenangkan Islam tidak boleh dilakukan secara sembarono atau sekadar untuk berdebat kosong. Penulis menekankan peri pentingnya mempunyai fokus yang jelas terhadap kumpulan sasaran (*mad'u*) serta menggunakan uslub (pendekatan) yang penuh hikmah dan bijaksana agar mesej Islam dapat meresap masuk ke dalam hati nurani manusia. []

Kesimpulan Bab:

Mesej utama bab ini ialah **kekuatan dakwah terletak pada kejelasan kebenaran yang dibawa oleh hujah yang ampuh**. Seorang da'ie wajib melengkapkan diri dengan ilmu yang mantap serta kefahaman yang mendalam agar dapat memimpin reformasi masyarakat (*islah jama'i*) secara tersusun, berani, dan berkesan menerusi medan pemikiran dan penyebaran risalah Islam.

💎 Mutiara Kata-kata Tokoh & Salafussoleh (Nukilan Emas):

- **Imam Ibn al-Qayyim:** *"Jihad dengan hujah dan lisan adalah salah satu daripada dua jenis jihad; ia adalah jihad para rasul dan jihad yang paling utama dalam menghadapi pencabar kebenaran."*
- **Imam Asy-Syafi'i:** *"Sekiranya manusia memikirkan secara mendalam kandungan Surah al-'Asr sahaja, nescaya ia telah mencukupi untuk memandu seluruh kehidupan mereka ke jalan keselamatan."*
- **Al-Jahidz:** *Mengkaji kekuatan retorik, kejelasan bayan, dan ketajaman hujah akal dalam meruntuhkan doktrin falsafah yang menyeleweng.*

✂️ Tambahan Fiqh Amal Haraki & Dimensi Tarbawi (Aplikasi Gerakan):

- **Penguasaan Medan Perang Pemikiran (Ghazwul Fikr):** Sebelum menang di gelanggang fizikal, gerakan Islam mesti menang terlebih dahulu di gelanggang hujah dan wacana intelektual. Da'i wajib mempersiapkan diri dengan dalil naqli dan aqli yang mantap untuk mematahkan serangan liberalisme dan sekularisme.
- **Da'i Sebagai Mujahid Hujah & Muhajir Fikiran:** Da'i sentiasa berhijrah daripada kekeliruan kepada keyakinan ilmu, dan bertempur dengan hujah yang terang demi membuka pintu hati *mad'u* tanpa paksaan.

► **Keteguhan Mengangkat Syiar Al-Quran:** Menjadikan Al-Quran sebagai rujukan mutlak dan sumber inspirasi retorik dakwah; hujah yang berakar daripada wahyu memiliki autoriti yang menembusi sanubari manusia.

Bab 8: Prinsip-prinsip Usul Fiqh Amal Jama'i di Sisi Generasi Salaf

Ringkasan Bab Kelapan: " Prinsip-prinsip Usul Fiqh Amal Jama'i di Sisi Generasi Salaf "

Dalam bab ini, Al-Rasyid membawa para pejuang dakwah kembali meneliti **sejarah dan metodologi (manhaj) generasi Salafussoleh**. Beliau menegaskan bahawa konsep bekerja secara berkumpulan (*Amal Jama'i* / gerakan bersama) bukanlah suatu bidaah atau idea moden yang asing, sebaliknya ia mempunyai akar tunjang yang sangat kukuh dalam amalan para sahabat dan tabiin. [, ,]

1. Kebebasan Mutlak daripada Pemikiran Taghut

Al-Rasyid memulakan bab ini dengan menjelaskan bahawa jalan menuju Allah adalah jalan yang terang lagi lurus. Langkah awal seorang da'ie bermula apabila dia dengan penuh kesedaran **menolak pemikiran taghut** (peraturan yang membelakangkan syariat Allah) dan membebaskan dirinya daripada segala bentuk usaha "penjinakan" oleh musuh Islam. Pendakwah Salaf digambarkan sebagai "anak keturunan singa" yang tegas, bukannya seperti anak kijang yang penakut. [ ]

2. Model Kepimpinan Salaf: Pemimpin bagi Orang Awam (*Aimmatul 'Ammah*)

Penulis membawakan kisah ketokohan para ulama Salaf, terutamanya الإمام أحمد بن حنبل (Imam Ahmad bin Hanbal). Melalui pujian daripada tokoh zuhud بشر بن الحارث الحافي (Bishr al-Hafi), Imam Ahmad diangkat tinggi kerana salah satu kelebihanannya iaitu **"sanggup menonjolkan diri sebagai pemimpin untuk membimbing masyarakat awam"**. Generasi Salaf tidak memencilkan diri di menara gading; mereka berada di barisan hadapan untuk memimpin, menasihati, dan menjadi ikutan (*qudwah*) yang bersih tanpa cacat cela bagi masyarakat. [ ]

3. Amal Jama'i sebagai Instrumen Perubahan Sosial

Menyeru kepada kebaikan dan mencegah kemungkaran tidak boleh dilakukan secara berasingan sekiranya mahu mengubah struktur masyarakat secara menyeluruh. Gerakan berkumpulan (*Amal Jama'i*) mengikut manhaj Salaf adalah wadah untuk mengumpulkan potensi umat, menyatukan saf, serta bertindak secara sistematik untuk **melakukan islah (pembaikan) sosial**. Kerja kolektif inilah yang menjadi benteng pertahanan umat daripada arus kerosakan zaman. [,]

4. Kriteria Keahlian yang Soleh dan Beriman

Untuk memastikan kelangsungan dan kemenangan gerakan, fiqh Salaf sangat menitikberatkan soal **kualiti dan kesolehan para anggotanya**. Pemilihan individu yang mempunyai iman yang mantap, keikhlasan yang tinggi, dan kefahaman yang jelas tentang matlamat perjuangan adalah

asas utama untuk membina kekuatan tanzim (organisasi) yang sukar ditembus oleh anasir luar.
[,]

Kesimpulan Bab:

Mesej utama bab ini ialah **gerakan Islam hari ini mestilah bercermin pada fiqah harakah generasi Salaf**. Mereka ialah contoh terbaik bagaimana mengintegrasikan ketegasan prinsip, kedalaman ilmu, dan keberanian memimpin masyarakat secara berkumpulan demi menegakkan kebenaran Allah di atas muka bumi.

💎 Mutiara Kata-kata Tokoh & Salafussoleh (Nukilan Emas):

- **Syeikhul Islam Ibn Taimiyyah:** *Menegaskan bahawa kerjasama dalam kebajikan dan ketaatan kepada Allah adalah satu kewajipan; dan menegakkan urusan agama serta jihad mustahil terlaksana tanpa penggabungan tenaga dalam bentuk perhimpunan dan organisasi.*
- **Sayyidina Umar bin al-Khattab RA:** « لَا إِسْلَامَ إِلَّا بِجَمَاعَةٍ، وَلَا جَمَاعَةَ إِلَّا بِإِمَارَةٍ، وَلَا إِمَارَةَ إِلَّا بِطَاعَةٍ —
“Tiada Islam tanpa jemaah, tiada jemaah tanpa kepimpinan, dan tiada kepimpinan tanpa ketaatan.”

✂️ Tambahan Fiqh Amal Haraki & Dimensi Tarbawi (Aplikasi Gerakan):

- **Keabsahan Amal Jama'ie Berakar Daripada Manhaj Salaf:** Menolak tuduhan bahawa organisasi dakwah adalah bid'ah moden. Generasi salaf telah mempraktikkan pengurusan saf, pembahagian wilayah tugas, dan kesatuan pimpinan dalam menegakkan kebenaran.
- **Legaliti Syar'i Mengatasi Izin Taghut:** Keabsahan gerakan Islam berpunca daripada perintah Allah dan Rasul-Nya, bukan bergantung kepada keizinan atau permit daripada pemerintah yang menolak hukum syarak. Dakwah tetap wajib berjalan walau diharamkan undang-undang zalim.
- **Membina 'Rijal 'Ammah' (Kader Berjiwa Rakyat):** Harakah tidak boleh menjadi persatuan eksklusif golongan elit yang terasing. Kader dakwah mesti bergaul mesra dengan rakyat jelata, memahami kesusahan mereka, dan memimpin mereka menuju Islam.

Bab 9: Prinsip-perinsip Fiqh Amal Jama'i dalam Acuan Moden

📖 Ringkasan Bab Kesembilan: " Prinsip-perinsip Fiqh Amal Jama'i dalam Acuan Moden "

Dalam bab ini, Al-Rasyid menghubungkan antara warisan prinsip gerakan generasi Salaf dengan realiti kontemporari. Beliau mengupas bagaimana **prinsip-prinsip syarak mengenai gerak kerja**

berkumpulan (*Amal Jama'i*) diterjemahkan ke dalam bentuk organisasi (*tanzim*) moden bagi mendepani cabaran zaman baharu yang sangat rencam.

1. Keperluan Organisasi yang Tersusun (*At-Tanzim*)

Al-Rasyid menegaskan bahawa kebatilan pada zaman moden ini bergerak dengan sokongan institusi yang sangat sistematik, dana yang besar, dan teknologi yang canggih. Oleh itu, umat Islam tidak boleh lagi berdakwah secara individu atau menggunakan kaedah tradisional yang tidak tersusun. Dakwah masa kini **wajib mempunyai tanzim (struktur organisasi)** yang mempunyai pembahagian tugas, perancangan strategik, dan pengurusan yang profesional untuk mengimbangi kekuatan musuh.

2. Ketaatan yang Syar'ie dalam Kerangka Organisasi

Dalam acuan moden, konsep *Sam'an wa Tha'atan* (dengar dan taat) dipraktikkan melalui disiplin organisasi. Al-Rasyid menjelaskan bahawa ketaatan kepada pemimpin dakwah bukanlah ketaatan membuta tuli (*taqlid ama*), melainkan **ketaatan yang berpaksikan syariat dan Perlembagaan Jemaah**. Ahli berhak memberi pandangan dan kritikan yang membina melalui saluran syura (mesyuarat), namun wajib akur dan setia melaksanakan keputusan apabila sesuatu perkara telah diputuskan.

3. Fleksibiliti Pendekatan (*Wasilah*) Tanpa Mengorbankan Prinsip (*Thawabit*)

Bab ini mengajar para penggerak dakwah untuk bijak membezakan antara perkara dasar yang tidak boleh berubah (*Thawabit*) dengan cara dan instrumen dakwah yang boleh berubah mengikut kesesuaian masa (*Mutaghayyirat*). Penggunaan media massa, teknologi digital, pengurusan korporat, dan strategi politik moden adalah antara **wasilah (jalan/alat) kontemporari** yang harus dikuasai oleh gerakan Islam selagi mana ia tidak melanggar batasan hukum syarak.

4. Menjaga Ukhuwah dan Menguruskan Khilaf (*Perbezaan Pendapat*)

Dalam struktur organisasi moden yang melibatkan ramai individu yang mempunyai pelbagai latar belakang pendidikan dan pemikiran, perbezaan pandangan adalah sesuatu yang lumrah. Al-Rasyid menekankan bahawa **ikatan ukhuwah (persaudaraan Islam) yang berasaskan kasih sayang demi Allah** adalah gam yang menyatukan hati-hati ahli. Pengurusan khilaf mestilah dilakukan dengan adab yang tinggi agar kepelbagaian idea menjadi kekuatan, bukannya punca perpecahan internal.

Kesimpulan Bab:

Mesej utama bab ini ialah **gerakan Islam perlu bersifat dinamik dan progresif**. Membawa mesej Islam yang murni ke dalam acuan organisasi moden memerlukan gabungan antara ketegasan iman, disiplin tanzim yang tinggi, serta kebijaksanaan dalam memanfaatkan segala kemudahan sains dan pengurusan moden demi meletakkan Islam di tempat yang tertinggi.

 Mutiara Kata-kata Tokoh & Salafussoleh (Nukilan Emas):

- **Imam Asy-Syahid Hassan Al-Banna:** *Mengisytiharkan jalan dakwah: « هَـنـِـدِ سَبِيلِي » — “Inilah jalanku... Kami adalah seruan Salafiyyah, thariqah Sunniyyah, hakikat Sufiyyah (penyucian jiwa), haiah Siyasiyyah (kesedaran politik), jemaah Riyadhiyyah, ikatan Ilmiyyah, syarikat Iqtisadiyyah, dan fikrah Ijtima'iyah.”*
- **Dr. Mustafa as-Siba'i:** *Mendokumentasikan bagaimana harakah Islamiyyah di Syria menterjemahkan usul salaf ke dalam perlembagaan moden, sistem parlimen, dan institusi kebajikan.*

✂ **Tambahan Fiqh Amal Haraki & Dimensi Tarbawi (Aplikasi Gerakan):**

- **Institusionalisasi Harakah Secara Moden:** Mengembangkan amal dakwah daripada bentuk individu yang rawak kepada bentuk institusi tanzimi yang mempunyai perlembagaan yang jelas, biro-biro kepakaran, sistem keahlian bertahap, dan disiplin syura.
- **Fleksibiliti Wasilah & Thabat Pada Prinsip:** Bijak membezakan antara prinsip dasar (thawabit) yang tidak boleh dikompromi dengan wasilah/strategi kontemporari (mutaghayyirat) yang boleh diubah suai mengikut perkembangan teknologi dan realiti politik.
- **Mengenali Jati Diri & Menolak Kekeliruan Identiti:** Gerakan Islam mesti mempunyai visi yang jelas tentang identiti dirinya agar tidak mudah larut dalam arus pemikiran sekular atau terikut-ikut rentak parti politik pragmatik.

Bab 10: Penyelarasan dan Komprehensif

✂ **Ringkasan Bab Kesepuluh: "Penyelarasan dan Komprehensif"**

Dalam bab penutup bagi kitab *Al-Muntalaq* ini, Al-Rasyid menggariskan pelan tindakan operasi yang holistik untuk gerakan Islam. Beliau menekankan bahawa kejayaan dakwah pada fasa akhir bergantung kepada dua tiang utama: **penyelarasan kerja yang kemas (Tansiq)** dan **skop gerak kerja yang menyeluruh (Syumul)**.

1. Keperluan Kepada Penyelarasan Kerja (Tansiq) yang Sistematis

Al-Rasyid menjelaskan bahawa sesebuah gerakan Islam terdiri daripada pelbagai biro, cawangan, dan kepakaran ahli yang berbeza. Tanpa adanya penyelarasan (*tansiq*) yang betul, potensi ahli akan bertindih, berlaku pembaziran tenaga, dan gerak kerja akan menjadi kucar-kacir. Penyelarasan yang mantap memastikan setiap komponen dalam organisasi bergerak seiring menuju matlamat strategik yang sama tanpa wujudnya konflik dalaman.

2. Konsep Kesyumulan (Syumuliyyah) dalam Dakwah

Islam adalah agama yang lengkap yang merangkumi setiap aspek kehidupan. Oleh itu, Al-Rasyid menegaskan bahawa dakwah juga mestilah bersifat komprehensif (*syumul*). Gerakan Islam tidak

boleh mengecilkan skopnya hanya kepada urusan ibadah ritual atau politik semata-mata. Sebaliknya, dakwah wajib menyentuh sektor **pendidikan (tarbiah), kebajikan sosial, ekonomi, media, intelektual, dan pembinaan institusi keluarga**.

3. Keseimbangan Antara Kuantiti dan Kualiti

Dalam melaksanakan gerak kerja yang komprehensif, bab ini mengingatkan tentang kepentingan menjaga keseimbangan. Jemaah tidak boleh terlalu ghairah mengejar pelbagai projek luaran sehingga mengabaikan tarbiah dalaman ahli (kualiti). Setiap peluasan skop kerja mestilah diiringi dengan persediaan modal insan yang mencukupi dan terlatih agar projek yang dibina tidak runtuh di pertengahan jalan.

4. Fleksibiliti dan Keterbukaan Memanfaatkan Kepakaran

Penyelarasan yang berjaya menuntut pengurusan jemaah untuk berfikir secara terbuka. Al-Rasyid menyarankan agar gerakan Islam bijak meletakkan ahli mengikut kecenderungan dan kepakaran masing-masing (*put the right man in the right place*). Ahli yang mahir dalam bidang ekonomi diselaraskan ke biro kewangan, manakala yang mahir dalam penulisan diletakkan di biro media. Ini bagi memastikan prinsip kesumulan dakwah dapat dicapai dengan impak yang maksimum.

Kesimpulan Bab:

Mesej utama bab penutup ini ialah **dakwah yang berjaya adalah dakwah التي yang bergerak seperti sebuah simfoni yang tersusun indah**. Dengan adanya penstrukturan kerja yang selaras (*Tansiq*) dan pendekatan yang mencakupi seluruh ruang lingkup kehidupan manusia (*Syumul*), gerakan Islam akan menjadi sebuah wadah yang relevan, utuh, dan mampu membawa rahmat serta perubahan yang sebenar kepada dunia.

💎 Mutiara Kata-kata Tokoh & Salafussoleh (Nukilan Emas):

- **Imam Hassan Al-Banna:** *Menegaskan prinsip keselarasan dan kesyumulan: Islam mengatur seluruh urusan manusia dari solat di masjid sehingga pengurusan ekonomi dan undang-undang antarabangsa.*
- **Ustaz Syed Qutb:** *Menjelaskan konsep 'At-Tanaasuq Al-Kulli' (Keharmonian Menyeluruh): perancangan gerakan dakwah mesti selari dengan sunnatullah yang mentadbir alam dan fitrah manusia.*

✂️ Tambahan Fiqh Amal Haraki & Dimensi Tarbawi (Aplikasi Gerakan):

- **Keseimbangan Markaz Thabit & Cawangan Dinamik:** Kepimpinan pusat yang berprinsip teguh membekalkan hala tuju, manakala cawangan-cawangan di peringkat negeri dan daerah diberi ruang kreativiti untuk menggerakkan aktiviti masyarakat.
- **Kesyumulan Amal (Menolak Pendekatan Sempit):** Gerakan Islam tidak boleh membataskan peranannya hanya pada sudut kebajikan atau ceramah agama semata-mata;

ia mesti merangkumi pembinaan ekonomi umat, penerbitan media, pendidikan generasi, dan advokasi siasah.

► **Memimpin Umat Lebih Utama Dari Menambah Projek Kecil:** Keutamaan harakah adalah memimpin hala tuju umat ke arah kedaulatan Islam, bukannya lemas dalam ratusan program ranting yang tidak menyumbang kepada matlamat strategik.

Bab 11: Bendera Kebaikan

Ringkasan Bab Kesebelas: "Bendera Kebaikan"

Dalam bab ini, Al-Rasyid membawa para penggerak dakwah melihat **peranan umat Islam dalam konteks peradaban global serta kepentingan menzahirkan identiti dakwah secara terang dan jelas** di tengah-tengah masyarakat dunia yang sedang mengalami krisis nilai.

1. Fasad (Kerosakan) Peradaban Moden sebagai Peluang Dakwah

Al-Rasyid memulakan bab ini dengan menganalisis keadaan tamadun Barat dan ideologi materialistik lain. Beliau menegaskan bahawa dunia hari ini sedang mengalami **kekosongan rohani (khawa' ruhi), kejahatan moral, diskriminasi kaum, dan kezaliman sistemik**. Kerosakan moral yang nyata ini menjadi bukti kegagalan ideologi ciptaan manusia dan seterusnya membuka peluang keemasan untuk Islam tampil sebagai penyelesaian mutlak. []

2. Kewajipan Menaikkan "Bendera Kebaikan" Secara Terang-terangan

Apabila masyarakat sedang tercari-cari arah, gerakan Islam tidak boleh lagi bersikap pasif atau menyembunyikan mesejnya. Umat Islam dituntut untuk **mengibarkan "Bendera Kebaikan" (Rayah al-Khair)** tinggi-tinggi supaya ia dapat dilihat dengan jelas oleh semua orang. Ini bermaksud gerakan dakwah harus berani menyatakan pendirian pemikiran, menyebarkan risalah politik dan sosial yang berteraskan Islam, serta menawarkan alternatif Islamik kepada sistem yang rosak. []

3. Keutamaan Mengorbankan Diri di Medan Dakwah

Bab ini membawakan kefahaman bahawa nilai kemuliaan sesebuah gerakan atau bumi tempat tinggal itu diangkat tinggi apabila ia menjadi **medan ketaatan dan penyebaran agama Allah**. Al-Rasyid memetik pesanan para sahabat seperti Abu Hurairah R.A. dan Salman al-Farisi R.A. untuk menekankan bahawa melakukan ribat (berjaga-jaga/bertahan) demi membela Islam dan mengajak manusia kepada kebenaran di medan realiti adalah jauh lebih utama daripada sekadar beriktikaf secara individu di tempat yang suci tanpa memberi manfaat kepada ummah. []

4. Menjadi Pusat Tarikan (Center of Attraction) untuk Ummah

Dengan menaikkan bendera kebaikan melalui penulisan, media, kebajikan, dan kelantangan suara yang benar, masyarakat awam yang sedang kebingungan akan mempunyai **pusat rujukan untuk bernaung**. Penyelarasan dakwah yang berani ini akan menarik jiwa-jiwa yang dahagakan kebenaran untuk menyertai saf perjuangan Islam dan menyumbang ke arah pembetulan masyarakat secara total. []

Kesimpulan Bab:

Mesej utama bab kesebelas ini ialah **di tengah-tengah kegelapan moral dunia moden, Islam wajib tampil sebagai pembawa cahaya**. Mengibarkan "Bendera Kebaikan" bermaksud menzahirkan kebenaran Islam secara syumul, berani, dan berstrategi agar umat manusia mempunyai jalan keluar daripada belenggu kezaliman dan kerosakan zaman.

💎 Mutiara Kata-kata Tokoh & Salafussoleh (Nukilan Emas):

- Sayyidina Abdullah bin Mas'ud RA: « كُونُوا يَتَابِعِ الْعِلْمِ، مَصَابِيحَ الْهُدَى، أَخْلَاسَ الْبُيُوتِ، سُرُجَ اللَّيْلِ، جُدَّدَ — «الْقُلُوبِ، خُلُقَانَ النَّيَابِ» — “Jadilah kamu punca-punca ilmu, pelita-pelita petunjuk, penghuni rumah-rumah ibadah, obor-obor di malam hari, berhati bersih, walaupun memakai pakaian yang sederhana.”
- Imam Al-Hasan al-Basri: Mengingatkan para pendakwah bahawa seruan melalui teladan akhlak dan keikhlasan jiwa jauh lebih pantas meresap ke dalam hati manusia berbanding seribu pidato.

✂️ Tambahan Fiqh Amal Haraki & Dimensi Tarbawi (Aplikasi Gerakan):

- **Graviti Da'i (Daya Tarikan Ruhiyyah):** Kekuatan tarikan dakwah terletak pada kebenaran peribadi pendakwah. Apabila da'i memancarkan keikhlasan, amanah, dan pengorbanan, masyarakat akan tertarik secara sukarela menyokong perjuangan.
- **Kibarkan Panji Kebaikan Secara Terbuka:** Jangan malu atau merasa rendah diri membawa identiti Islam di khalayak umum. Panji kebaikan mesti dipacak dengan penuh kebanggaan dan keyakinan di tengah-tengah kebanjiran budaya fasik.
- **Dakwah Menyucikan Dosa Pendakwah:** Melibatkan diri secara aktif dalam urusan menyelamatkan umat adalah wasilah terbaik bagi da'i untuk membersihkan hatinya daripada penyakit ujub, riak, dan kelalaian.

Bab 12: Formula hanya Difahami oleh Rijal

✂️ Ringkasan Bab Kedua Belas: "Formula hanya Difahami oleh Rijal"

Dalam bab yang penuh falsafah dan bersemangat tinggi ini, Al-Rasyid membongkar suatu **"formula kejayaan" yang tersendiri yang hanya mampu dihadap, dihayati, dan diterjemahkan oleh Rijal** (merujuk kepada individu pendakwah yang mempunyai kematangan jiwa, keimanan yang kental, dan watak pejuang yang sejati).

1. Realiti Dakwah yang Sunyi dan Bekerja di Sebalik Tabir

Al-Rasyid menarik perhatian pembaca kepada satu fenomena sejarah dakwah yang sangat menarik. Beliau menyatakan bahawa majoriti barisan pendakwah yang paling banyak **memberi sumbangan, melakukan pengorbanan besar, dan berbakti demi Islam sebenarnya bergerak dalam keadaan diam, sunyi, dan tenang**. Mereka terserap di sebalik tabir gerak kerja organisasi, tidak dikenali ramai, dan menjauhkan diri daripada mengejar populariti.

2. Mengenali Watak Tokoh yang Tenggelam dalam Amal (Mabda' Abu Bakar bin Yazdinar)

Penulis membawakan contoh susuk tubuh seorang ulama yang hebat namun namanya terasing daripada lembaran kemasyhuran yang besar, iaitu **Abu Bakar bin Yazdinar R.A.**. Beliau disifatkan mempunyai kehalusan akal, keluasan ilmu, dan mata hati yang tajam, namun hidupnya tenggelam dalam amalan yang murni dan ikhlas tanpa publisiti. Tokoh seperti inilah yang meletakkan "formula" sebenar: **Biarlah nama kita tidak dikenali di bumi, asalkan sumbangan kita bergema di langit.**

3. Formula Rijal: Mengutamakan Keberhasilan Islam Berbanding Kepentingan Diri

"Formula" yang dimaksudkan oleh tajuk bab ini ialah kemampuan jiwa seorang pendakwah untuk menyeimbangkan antara keperluan jasmani, tuntutan keluarga, dan bebanan dakwah secara adil. *Rijal* tidak akan meletakkan urusan dakwah di tempat yang terakhir selepas semua urusan peribadi mereka selesai. Sebaliknya, mereka memiliki pemahaman yang jelas bahawa **pengorbanan hari ini adalah pelaburan untuk kemenangan hari esok**, dan mereka reda menempuh kepayahan demi melihat panji Islam tegak berdiri.

4. Ketenangan Jiwa Melalui Alunan Lagu Perjuangan (Huda')

Jalan perjuangan dakwah merupakan satu laluan yang sangat panjang, penuh ranjau, dan meletihkan rohani mahupun jasmani. Namun, Al-Rasyid menjelaskan bahawa apa yang mengubati keletihan para *Rijal* di sepanjang jalan ini ialah **"Huda'"** (alunan rentak / kata-kata semangat) daripada keikhlasan para pejuang yang benar. Apabila mereka melihat saudara-saudara seakidah mereka tetap teguh berdiri bersujud dan berkorban demi membebaskan manusia daripada belenggu kekufuran, segala keperitan jalan dakwah bertukar menjadi kemanisan yang tidak dapat digambarkan dengan kata-kata.

Kesimpulan Bab:

Mesej utama daripada bab ini ialah **kematangan gerakan Islam bergantung kepada kewujudan Rijal yang bekerja secara senyap tetapi memberi impak yang besar**. Formula yang mereka fahami sangat mudah: meletakkan keikhlasan yang mutlak di hadapan Allah, membuang keinginan untuk dipuji, dan istiqamah menyumbang tenaga dalam saf perjuangan secara berdisiplin sehingga ke garis penamat.

💎 Mutiara Kata-kata Tokoh & Salafussoleh (Nukilan Emas):

- **Sayyidina Umar bin al-Khattab RA:** *Apabila ditanya cita-citanya ketika berada di sebuah majlis sahabat, beliau berkata: "Cita-citaku ialah dipenuhi rumah ini dengan rijal seperti Abu Ubaidah bin al-Jarrah, Mu'adz bin Jabal, dan Huzaifah ibn al-Yaman, agar aku dapat melantik mereka memimpin urusan kaum muslimin!"*
- **Imam Malik bin Dinar:** *"Kekuatan hakiki bukanlah pada kekuatan otot atau banyaknya pengikut, tetapi pada hati rijal yang mampu menolak godaan duniawi demi menegakkan ketaatan kepada Allah."*

✂️ Tambahan Fiqh Amal Haraki & Dimensi Tarbawi (Aplikasi Gerakan):

- **Firasat Menentang Mungkar Terbesar (Mungkar Akbar):** Kematangan haraki menuntut da'i mengenalpasti akar segala kemungkaran iaitu sistem pemerintahan yang membelakangkan syariat Allah. Berhabis tenaga menghapuskan dosa ranting tanpa menyentuh punca kuasa adalah kesilapan strategi.
- **Paksi Gerakan Adalah Rijal (Bukan Harta & Bangunan):** Aset terbesar harakah Islamiyyah bukanlah fasiliti fizikal atau dana jutaan ringgit, tetapi pembinaan barisan Rijal yang thiqah, tahan diuji, ikhlas, dan faham fiqh keutamaan.
- **Kualiti Fiqh Haraki Dalam Amanah & Ijtihad:** Menghadapi situasi medan yang kompleks memerlukan rijal yang berani berijtihad mencari masalah dakwah berpandukan syariat tanpa terperangkap dalam kekakuan harfiah.

Bab 13: Perjanjian

🔗 Ringkasan Bab Ketiga Belas: "Al-Mithaq" (Perjanjian)

Dalam bab ini, Al-Rasyid mengupas tentang **ikatan janji setia, komitmen moral, dan kontrak perjuangan** yang mengikat seseorang individu Muslim apabila mereka memilih untuk menyertai saf gerakan dakwah secara tersusun. *Al-Mithaq* di sini bertindak sebagai undang-undang tertinggi yang memandu integriti seorang pejuang Islam.

1. Hakikat dan Kepentingan *Al-Mithaq* (Perjanjian Setia)

Al-Rasyid menegaskan bahawa *Al-Mithaq* bukan sekadar sekeping kertas ikrar atau lafaz kosong di bibir. Ia merupakan suatu **kontrak rohani dan syarak (bai'ah)** di hadapan Allah SWT. Perjanjian ini menandakan bermulanya peralihan seseorang Muslim daripada kehidupan yang bersendirian dan bebas tanpa kawalan, kepada kehidupan yang berdisiplin, bermatlamat, dan bersedia memikul bebanan ummah dalam sebuah tanzim (organisasi).

2. Ketaatan yang Berpaksikan Syariat, Bukan Taksub Kebutaan

Intipati utama perjanjian ini menekankan tentang konsep ketaatan (*Al-Ta'ah*). Walau bagaimanapun, Al-Rasyid meletakkan batasan yang jelas: **ketaatan dalam dakwah adalah**

bersyarat, iaitu selagi mana ia tidak melibatkan maksiat kepada Allah. Pemimpin gerakan berhak ditaati dalam perkara ijthadiyah yang membawa maslahat kepada Islam. Manakala ahli pula diwajibkan menjauhi sifat *taqlid ama* (ikut melulu) dan sentiasa menghidupkan budaya syura yang sihat.

3. Amanah Kerahsiaan dan Menjaga Keutuhan Saf

Sebuah gerakan Islam yang dinamik sentiasa terdedah kepada ancaman, hasutan, dan cubaan pecah amanah daripada musuh-musuh dakwah. Oleh itu, di bawah peruntukan *Al-Mithaq*, setiap ahli **wajib menjaga kerahsiaan organisasi (tanzim)**, tidak menyebarkan maklumat dalaman kepada pihak luar, dan mengelakkan diri daripada menjadi punca kepada perpecahan saf. Sifat amanah dalam menyimpan rahsia dakwah disifatkan sebagai tanda kematangan iman seseorang.

4. Konsisten (*Istiqamah*) dan Pengorbanan Tanpa Henti

Al-Mithaq tidak mempunyai tarikh luput. Ia merupakan perjanjian seumur hidup. Al-Rasyid mengingatkan para penggerak dakwah agar sentiasa bermuhasabah supaya tidak menjadi golongan yang memungkiri janji di tengah jalan (*nakithina al-'ahd*) apabila diuji dengan kesusahan hidup atau tarikan kemewahan dunia. Pengorbanan masa, harta, tenaga, malah jiwa, adalah intipati utama yang dituntut bagi memenuhi tuntutan perjanjian ini.

Kesimpulan Bab:

Mesej utama bab penutup ini ialah **kelangsungan dan keutuhan sesebuah gerakan Islam bertumpu pada sejauh mana ahlinya menghormati *Al-Mithaq***. Perjanjian ini menuntut keikhlasan mutlak, ketaatan yang disedari, disiplin organisasi yang tinggi, dan keazaman untuk terus istiqamah mendepani cabaran sehingga ke titisan darah yang terakhir demi melihat kalimat Allah tegak di muka bumi.

Mutiara Kata-kata Tokoh & Salafussoleh (Nukilan Emas):

- **Imam Hassan Al-Banna (Risalah At-Ta'alim):** Menggariskan hakikat perjanjian bai'ah dalam 10 rukun pembentukan pejuang: Faham, Ikhlas, Amal, Jihad, Pengorbanan, Taat, Thabat, Tajarrud, Ukhuwah, dan Thiqah.
- **Allamah Abul A'la Al-Maududi:** Menghuraikan bahawa perjanjian dengan Allah menuntut penyerahan total seluruh aspek hidup, harta, dan masa untuk menegakkan sistem Islam di muka bumi.

Tambahan Fiqh Amal Haraki & Dimensi Tarbawi (Aplikasi Gerakan):

- **Ketegasan Berterus-Terang (Wudhuh al-Hadaf):** Matlamat perjuangan untuk menegakkan syariat Allah diterangkan secara jelas sejak awal bai'ah; tiada penipuan, kompromi terselindung, atau hipokrasi politik.

- **Bai'ah Sebagai Ikatan Disiplin Tanzimi:** Janji setia kepada jemaah bukan sekadar upacara lisan, tetapi kontrak moral yang mengikat ketaatan kepada syura, memelihara rahsia tanzim, dan memberi sokongan mutlak kepada pimpinan.
  - **Ukhuwah Sebagai Perisai Kesatuan Saf:** Ukhuwah fillah adalah tali pengikat perjanjian; tanpa kasih sayang dan sangka baik sesama kader, organisasi akan mudah retak apabila diserang fitnah musuh.
-

Bab 14: Karakter Generasi Pengasasan

Ringkasan Bab Keempat Belas: "Karakter Generasi Pengasasan"

Dalam bab ini, Al-Rasyid memperincikan **kriteria, ciri-ciri rohani, dan kekuatan mental** yang wajib ada pada batang tubuh para penggerak yang membina tapak atau asas (*Ta'sis*) sesuatu gerakan dakwah. Generasi pengasasan ini memikul beban paling berat kerana mereka membina asas peradaban baharu di tengah-tengah kepekatan jahiliah moden. []

Berikut adalah intipati utama bagi watak generasi pengasasan tersebut:

1. Kebebasan Rohani dan Fizikal daripada Sempadan Geografi

Al-Rasyid menggariskan bahawa watak utama generasi *ta'sis* (pengasasan) ialah jiwa mereka tidak disekat oleh sempadan bumi atau sempadan negara. Baginya, di mana-mana sahaja bumi Allah yang dipijak, ia merupakan tanah air (*watan*) bagi dakwahnya. Pendakwah sejati tidak akan merasa lumpuh atau berhenti berjuang hanya kerana diusir dari tanah airnya, kerana dia bersaudara dengan umat Islam di seluruh dunia merentasi sempadan buatan manusia. []

2. Ketahanan Kental Terhadap Ujian dan Penindasan (*Ketabahan Mutlak*)

Generasi awal pembina tanzim tidak akan gentar dengan ancaman seksaan, penjara, mahupun tekanan fizikal. Dua hakikat nyata yang menjadi pakaian harian mereka ialah: []

Tiada bumi yang mampu menyekat langkah dakwah mereka.

Tiada penyiksaan yang mampu menggerunkan tekad iman mereka.

Segala bentuk ujian dirasakan ringan demi mengejar keredaan Allah, dan keperitan itu dihadapi dengan penuh kegembiraan rohani (kebahagiaan hidup di bawah naungan perjuangan). []

3. Keikhlasan Tahap Tinggi (Bekerja Tanpa Mengharapkan Nama)

Generasi pengasas adalah golongan yang menanam benih berkat. Mereka bekerja keras menyediakan struktur tanzim, sistem tarbiah, dan laluan gerakan yang kukuh, walaupun mereka sedar bahawa mereka mungkin tidak sempat melihat buah kemenangan atau hasil tuaian dakwah tersebut. Fokus mereka adalah meletakkan asas yang suci daripada pencemaran ego dan hawa nafsu.

4. Kualiti Kerasulan dalam Menghadapi Cabaran Zaman

Bab ini menyamakan watak generasi pengasasan dengan keteguhan para sahabat Nabi ﷺ (generasi awal Islam). Mereka mempunyai standard disiplin diri yang sangat ketat, sentiasa mengulang-ulang bait-bait semangat perjuangan dalam nasyid dan doa mereka, serta memiliki kebergantungan (*tawakkal*) yang total kepada Allah sehingga membentuk peribadi yang kalis daripada rasa putus asa.

Kesimpulan Bab:

Mesej utama bab ini ialah **kemenangan jangka panjang sesuatu dakwah ditentukan oleh kebersihan dan kekentalan generasi pengasasnya**. Watak generasi *ta'sis* bukanlah watak manusia biasa; mereka ialah golongan pejuang yang melepaskan keterikatan duniawi, menganggap seluruh bumi sebagai medan berbakti, dan memiliki ketahanan rohani besi yang sedia lebur demi memastikan asas tanzim Islam berdiri dengan tegak dan tidak mudah roboh di masa hadapan. []

💎 Mutiara Kata-kata Tokoh & Salafussoleh (Nukilan Emas):

- **Al-Hakim Muhammad Mahmud az-Zubairi (Penyair Syahid):** *Membongkar kepalsuan golongan pejuang 'relaks' yang hanya mahu menikmati kemerdekaan tanpa kesediaan memikul senjata dan pengorbanan di medan juang.*
- **Imam Ahmad bin Hanbal:** *Teladan generasi pengasas yang teguh mempertahankan prinsip akidah walaupun disebat dan dipenjarakan oleh tiga orang khalifah berturut-turut.*

✂️ Tambahan Fiqh Amal Haraki & Dimensi Tarbawi (Aplikasi Gerakan):

- **Menghapuskan Mentaliti 'Relaks' & Sembang Sia-sia (Turrahat):** Generasi pengasas dicirikan oleh kerja keras, disiplin masa, dan kesediaan berkorban; mereka tidak membuang masa dengan perdebatan kosong dan angan-angan tanpa amal.
- **Tiga Fasa Pembinaan (Ta'rif, Takwin, Tanfiz):** Harakah wajib menghormati proses tarbiah: bermula dengan penerangan fikrah (ta'rif), pemilihan dan pembentukan kader kental (takwin), barulah melangkah ke medan pelaksanaan dan jihad (tanfiz).
- **Menjual Diri Bulat-bulat Kepada Allah:** Karakter pengasas adalah jiwa yang telah memuktamadkan transaksi dengan Allah (Surah At-Taubah: 111)—jiwa dan hartanya telah diserahkan untuk jalan dakwah.

Bab 15: Peluasan yang Seimbang dan Penyebaran Secara Berhati-hati

📖 Ringkasan Bab Kelima Belas: "Peluasan yang Seimbang dan Penyebaran Secara Berhati-hati"

Dalam bab ini, Al-Rasyid menggariskan strategi pertumbuhan bagi sesebuah gerakan Islam. Beliau memberikan amaran tentang bahaya pertumbuhan organisasi yang terlampau cepat tanpa persediaan dalaman, lalu menawarkan formula **keseimbangan antara peluasan keahlian secara kuantiti dengan pemantapan tarbiah secara kualiti**.

Berikut adalah intipati utama strategi tersebut:

1. Risiko Peluasan yang Terburu-buru (*At-Tawassu' al-A'shwa'i*)

Al-Rasyid menegaskan bahawa fasa apabila dakwah mula diterima ramai dan mendapat sambutan masyarakat merupakan fasa yang sangat kritikal. Pemimpin gerakan sering kali tergoda untuk membuka keahlian secara besar-besaran demi mengejar angka yang ramai. Namun, bab ini memberi amaran bahawa **pertumbuhan yang terlalu mendadak tanpa tapisan akan mencairkan kualiti keahlian**, sekali gus melemahkan disiplin tanzim (organisasi) dari dalam.

2. Konsep Peluasan yang Seimbang (*Al-Mauzun*)

Formula pertumbuhan yang sihat mestilah bersifat seimbang (*mauzun*). Maksudnya, setiap kali gerakan Islam meluaskan pengaruhnya ke kawasan baharu atau merekrut ahli baharu, ia **wajib diiringi dengan penyediaan barisan murabbi (pembimbing) yang mencukupi**. Kuantiti pengikut yang bertambah tidak akan membawa erti sekiranya sistem tarbiah dalaman tidak mampu menampung dan membentuk jati diri mereka dengan acuan Islam yang sebenar.

3. Strategi Penyebaran yang Berhati-hati (*Al-Mutani'*)

Penulis mengajar gerakan dakwah untuk menggunakan pendekatan yang strategik dan cermat (*mutani'*) ketika menyebarkan pengaruh. Gerakan Islam tidak sepatutnya mendedahkan keseluruhan strateginya atau bergerak secara melulu di medan yang belum dikuasai dengan baik. Setiap langkah ke hadapan mestilah dirancang berasaskan kajian realiti yang mendalam, berfasa, dan mengambil kira kekuatan semasa saf pejuang.

4. Membina Kubu Tarbiah yang Kukuh Sebelum Meluaskan Medan

Sebelum melangkah ke fasa tindakan kemasyarakatan yang lebih luas (seperti medan politik atau ekonomi), tanzim mestilah memastikan **kubu tarbiah dalamnya (usrah, tamrin, wacana ilmu) berada pada tahap yang paling mantap**. Ini bagi memastikan apabila ahli-ahli dakwah diterjunkskan ke medan masyarakat yang penuh dengan pancaroba dan tarikan dunia, mereka tidak hanyut atau digula-gulakan oleh sistem jahiliah.

Kesimpulan Bab:

Mesej utama bab kelima belas ini ialah **kekuatan sesebuah gerakan Islam tidak diukur pada ramainya angka yang melompong, tetapi pada barisan ahli yang padat lagi berdisiplin**.

Peluasan pengaruh dakwah wajib dilakukan dengan penuh hikmah, seimbang, dan berhati-hati agar jemaah dapat berkembang menjadi sebuah pohon yang akarnya teguh menghunjam ke bumi dan dahannya rimbun memberikan manfaat kepada ummah.

 Mutiara Kata-kata Tokoh & Salafussoleh (Nukilan Emas):

- **Khalifah Umar bin Abdul Aziz:** *Menolak desakan anaknya Abdul Malik yang mahu membetulkan seluruh penyelewengan Bani Umayyah serentak dalam satu hari: "Jangan terburu-buru wahai anaku! Sesungguhnya Allah mencela arak dua kali dan mengharamkannya pada kali ketiga."*
- **Imam Hassan Al-Banna:** *"Mendakilah anak tangga bersama orang yang berjalan perlahan-lahan... Jangan melompat, kerana melompat mengakibatkan kamu tersungkur dan patah kaki."*

Tambahan Fiqh Amal Haraki & Dimensi Tarbawi (Aplikasi Gerakan):

- ▶ **Keseimbangan Antara Tajmi' & Tarbiah:** Peluasan keahlian secara meluas (tajmi') wajib diimbangi dengan keupayaan jentera tarbiah untuk mengasuh ahli baharu. Pengrekrutan massa tanpa tarbiah hanya melahirkan lambakan angka yang mudah hanyut.
- ▶ **Tadarruj (Bertahap-tahap) Dalam Gerak Kerja:** Perubahan masyarakat menuntut strategi bertahap. Melangkau sunnatullah fasa perkembangan akan membawa kepada kegagalan sebelum waktunya.
- ▶ **Fokus Melahirkan 'Rijal Thiqat':** Keutamaan diletakkan pada usaha menghasilkan kader-kader teras yang mantap kefahamannya untuk menjadi tiang seri di setiap cawangan baharu yang dibuka.

Bab 16: Pemilihan yang Teliti Melindungi daripada Kejatuhan

Ringkasan Bab Keenam Belas: "Pemilihan yang Teliti Melindungi daripada Kejatuhan"

Dalam bab ini, Al-Rasyid mengemukakan strategi benteng pertahanan tanzim (organisasi dakwah) menerusi **kualiti pemilihan ahli**. Beliau membahaskan secara mendalam perbezaan watak antara penggerak yang dipandu akidah yang jelas dengan penggerak yang hanya dipandu oleh emosi melulu.

Berikut adalah intipati utama bab ini:

1. Perbezaan Sifat Haraki: Pendekatan Akidah vs Impulsif (Emosi)

Al-Rasyid meletakkan garis pemisah yang nyata antara dua kelompok manusia dalam gerakan:

Penggerak Berakidah (Al-Aqidi): Mereka yang bergerak berasaskan kefahaman akidah yang jelas, perancangan yang tersusun, serta langkah yang berstrategi. Kelompok ini tenang, berpandangan jauh, dan tidak mudah goyah apabila berhadapan dengan badai ujian.

Penggerak Impulsif (Al-Mundafi): Mereka yang menyertai dakwah atas faktor dorongan emosi yang meluap-luap, terburu-buru, dan mahukan hasil yang cepat. Golongan ini bergerak tanpa hala tuju yang matang atau menggunakan pelan yang tidak berpijak di bumi nyata, menyebabkan tenaga mereka akhirnya terbazir dan membawa kepada kegagalan.

2. Bahaya Unsur Rapuh dalam Struktur Organisasi

Jika sesebuah gerakan Islam melakukan pengumpulan ahli secara rawak tanpa tapisan yang ketat (*intiqā'*), unsur-unsur impulsif atau individu yang lemah jiwanya akan mudah menyusup masuk. Al-Rasyid mengingatkan bahawa golongan yang menyertai dakwah sekadar mengikut emosi ini akan menjadi **"titik rapuh" yang mempercepatkan kejatuhan dan kemusnahan (*masari'*) organisasi** apabila tanzim dihantam dengan ujian kesusahan atau ancaman musuh.

3. Pemilihan Sebagai Perisai dan Benteng Keselamatan

Tindakan menyaring dan memilih elemen terbaik berdasarkan keikhlasan, kekuatan mental, dan kedalaman ilmu bukan bertujuan untuk bersikap eksklusif, melainkan sebuah **langkah perlindungan (tindakan pencegahan)**. Pemilihan yang teliti bertindak sebagai penapis yang menyingkirkan anasir yang boleh membawa fitnah dalaman, sekali gus menyelamatkan seluruh barisan pejuang daripada tersungkur di pertengahan jalan perjuangan.

4. Kematangan Membina Pasukan yang Kalis Ujian

Melalui proses *intiqā'* yang bijaksana, sesebuah gerakan dapat membina sebuah pasukan yang solid dan kalis ujian. Pemimpin dakwah dituntut memiliki firasat dan mata hati yang tajam untuk menguji kesetiaan serta daya tahan ahli sebelum menyerahkan amanah-amanah besar organisasi kepada mereka.

Kesimpulan Bab:

Mesej utama bab keenam belas ini ialah **kebijaksanaan memilih ahli adalah kunci keselamatan tanzim**. Kekuatan sesuatu gerakan dakwah tidak terletak pada keghairahan mengumpul angka yang ramai melalui sentimen emosi, tetapi pada ketelitian menyaring saf penggerak yang berpasak pada prinsip akidah yang mapan demi membentengi perjuangan daripada sebarang bentuk kegagalan dan kejatuhan.

Mutiara Kata-kata Tokoh & Salafussoleh (Nukilan Emas):

- **Imam Fudhail bin 'Iyadh:** *"Meninggalkan amal kerana manusia adalah riak, dan beramal kerana manusia adalah syirik. Keikhlasan itu ialah apabila Allah menyelamatkanmu daripada kedua-duanya."*
- **Imam Malik bin Anas:** « إِنَّ هَذَا الْعِلْمَ دِينٌ، فَانْظُرُوا عَمَّنْ تَأْخُذُونَ دِينَكُمْ — "Sesungguhnya ilmu dan amanah ini adalah urusan agama, maka perhatikanlah secara teliti daripada siapa kamu mengambil urusan agamamu."

Tambahan Fiqh Amal Haraki & Dimensi Tarbawi (Aplikasi Gerakan):

- **Intiqā' (Penapisan Ketat) Sebagai Perisai Tanzim:** Memilih kader bukan bertujuan bersikap kasta atau sombong, tetapi langkah pencegahan (preventive measure) untuk melindungi keselamatan organisasi daripada penyusupan anasir munafik dan oportunis.

- **Menilai Amalan, Bukan Sekadar Petah Lidah:** Jangan terpesona dengan kepetahan berpidato atau personaliti memukau semata-mata. Pimpinan mesti menguji kesetiaan, ketahanan diuji, dan keikhlasan sebelum menyerahkan amanah jawatan besar.
  - **Sensitiviti 'Markaz Qudwah' (Pusat Teladan):** Pemimpin di puncak jemaah mesti memiliki integriti tertinggi; sebarang cacat cela akhlak pada pucuk pimpinan akan meruntuhkan kepercayaan seluruh anggota di peringkat akar umbi.
-

🎯 Idea Utama dan Dimensi Tarbiah (Tambahan Ringkasan bab)

1. Dakwah Bersifat Elit (Kualiti), Bukan Sekadar Himpunan Rawak (Kuantiti)

Al-Rasyid berpandangan bahawa usaha menegakkan agama dan mengubah realiti masyarakat memerlukan **kualiti manusia yang khusus**. Tugas ini tidak boleh diserahkan kepada lambakan bilangan ahli yang ramai tetapi kosong daripada kefahaman dan tarbiah. Pemilihan yang teliti menjamin lahirnya penggerak yang kental untuk memikul bebanan jalan dakwah.

2. Bahaya Pengumpulan Ahli Secara Melulu (Lambakan Kuantiti)

Sifat terburu-buru untuk menambah bilangan keahlian tanpa ada proses tapisan atau ujian terhadap niat dan kemampuan individu akan mengundang padah. Tindakan ini akan memasukkan elemen-elemen yang lemah atau mereka yang mempunyai kepentingan peribadi. Golongan sebegini mudah menjadi punca fitnah dalaman atau menjadi orang pertama yang lari apabila diuji, sekali gus membawa "*masari*" (kegagalan dan kejatuhan) kepada usaha dakwah secara kolektif.

3. Kriteria Pemilihan Tarbiah (*Ma'ayir al-Intiqā'*)

Seorang murabbi atau pemimpin yang pakar (*Jahbadh*) mestilah mempunyai mata hati yang tajam untuk menilai dan menyaring manusia berdasarkan aspek berikut:

Keikhlasan dan Kesucian Niat: Kesediaan diri untuk berkorban bulat-bulat demi Allah semata-mata.

Cita-cita Tinggi (*Himmah*) dan Kesediaan Berbakti: Individu tersebut mestilah bukan seorang yang malas atau sekadar hidup dalam angan-angan kosong.

Kesedaran dan Kefahaman: Mempunyai keupayaan intelek untuk memahami fiqah harakah (gerakan) dan cabaran dakwah.

4. Mencegah Lebih Baik Daripada Mengubati

Tenaga dan masa yang dilaburkan untuk melakukan **pemilihan yang baik** pada peringkat awal dapat menyelamatkan gerakan dakwah serta para murabbi daripada kerugian yang lebih besar pada masa hadapan. Langkah pencegahan ini mengelakkan masa habis terbuang semata-mata untuk merawat masalah dalaman, menguruskan pertikaian sesama sendiri, atau memulihkan emosi ahli-ahli yang belum matang dan tidak bersedia.

Bab 17: Berfokus, Bukannya Penambahan Bilangan

Ringkasan Bab 17: "Berfokus, Bukannya Penambahan Bilangan"

Dalam bab kemuncak ini, Al-Rasyid merumuskan falsafah terpenting dalam pembinaan harakah (gerakan Islam), iaitu **kepentingan memberikan tumpuan penuh (fokus) kepada kualiti kader dakwah** dan bukannya sekadar berasa bangga dengan pertambahan bilangan ahli yang ramai tanpa isi.

Berikut adalah intipati utama bab penutup ini:

1. Kecenderungan Manusia Kepada "Takathur" (Kemewahan Kuantiti)

Al-Rasyid memulakan bab ini dengan memetik ayat al-Quran daripada Surah at-Takathur: "*Kamu telah dilalaikan oleh perbuatan berlumba-lumba untuk mendapat dengan sebanyak-banyaknya...*". Beliau menjelaskan bahawa **manusia secara fitrahnya sukakan kuantiti yang banyak**, sama ada dalam urusan harta, anak-pinak, pangkat, mahupun bilangan pengikut. Namun, dalam kerja dakwah, keghairahan mengejar jumlah ahli tanpa kualiti adalah satu pepatut yang boleh melalaikan. [,]

2. Bahaya Lambakan Ahli Tanpa Kualiti

Membiarkan tanzim (organisasi) berkembang secara rawak dengan meramaikan keahlian yang rapuh hanya akan **melahirkan lambakan projek dan aktiviti yang tidak terancang, tidak bertujuan, dan hilang keberkesanan**. Bilangan yang ramai tetapi kosong daripada sudut kefahaman, tarbiah, dan keikhlasan akan menjadi beban yang berat dan mempercepatkan kerapuhan jemaah dari dalam apabila berhadapan dengan fitnah serta tekanan luar. [,]

3. Konsep "Tarkiz" (Fokus dan Konsentrasi)

Sebagai penawar, Al-Rasyid menawarkan konsep *Tarkiz*—iaitu memberikan tumpuan penuh dan khusus dalam **mendidik, mengasuh, dan menempa sekelompok kecil individu (kader) yang benar-benar padu rohani dan pemikirannya**. Sejarah membuktikan bahawa perubahan peradaban yang besar sering kali dipopulasikan oleh kelompok *Rijal* (pejuang sejati) yang sedikit tetapi fokus, berbanding kelompok jutaan manusia yang terapung seperti buih di lautan.

4. Penguasaan Medan Keilmuan dan Ketegasan Haraki

Apabila jemaah mempunyai ahli yang difokuskan dengan tarbiah berkualiti, gerakan Islam akan memiliki keupayaan untuk **menguasai seluruh medan penglibatan keilmuan dan pemikiran**. Kelompok yang padu ini tidak akan mudah merasa rendah diri atau mahu dikalahkan oleh gelombang kebatilan, penyelewengan, mahupun pemikiran ateis (*mulhid*). Mereka bertindak atas landasan ilmu yang mapan, bukannya sekadar emosi yang meluap-luap. []

Kesimpulan Bab:

Mesej utama bab penutup kitab *Al-Muntalaq* ialah **kemuncak kejayaan dakwah diletakkan pada kualiti fokus (*Tarkiz*), bukannya pada kebanggaan kuantiti (*Takathur*)**. Dengan menutup kitab ini menerusi prinsip *Tarkiz*, Sheikh Al-Rasyid mahu setiap murabbi dan pemimpin dakwah pulang kepada asas: **binalah manusia dengan acuan tarbiah yang mendalam, mantapkan saf yang ada, dan fokuslah kepada kualiti, kerana kelompok yang sedikit tetapi kental itulah yang akan membentengi dan memenangkan Islam**.

💎 Mutiara Kata-kata Tokoh & Salafussoleh (Nukilan Emas):

- **Ustaz Hassan al-Hudhaibi (Al-Ikhwān Al-Muslimun):** Menegaskan bahawa kemenangan harakah Islamiyyah tidak pernah bergantung kepada ramainya bilangan pengikut, tetapi bergantung kepada sejauh mana saf itu bersih, ikhlas, dan mentaati perintah Allah.
- **Imam Hassan Al-Banna:** Mengingatkan kader bahawa pembinaan sebuah binaan yang kukuh (*bunyanun marsus*) bermula daripada penyusunan batu-bata yang berkualiti padu, bukan daripada longgokan pasir yang mudah ditiup angin.
- **Syeikh Muhammad Ahmad Ar-Rasyid:** Menutup kitab *Al-Muntalaq* dengan peringatan: “Fokuslah kepada kualiti rijal, kerana sejarah peradaban sentiasa dibentuk oleh kelompok kecil yang fokus dan bersatu hati di jalan kebenaran.”

✂️ Tambahan Fiqh Amal Haraki & Dimensi Tarbawi (Aplikasi Gerakan):

- **Kemenangan Berpaksikan 'Tarkiz' (Fokus Kualiti), Bukan 'Takathur' (Lambakan Kuantiti):** Tarkiz menuntut jemaah menumpukan tenaga mendidik kader teras yang menguasai ilmu, pemikiran, dan disiplin haraki. Bilangan yang sedikit tetapi solid jauh lebih bernilai daripada jutaan manusia yang terapung seperti buih di lautan.
  - **Penguasaan Medan Pemikiran & Keilmuan:** Kader yang difokuskan dengan tarbiah berkualiti memiliki ketegasan haraki untuk menangkis segala gelombang ateisme, sekularisme, dan syubhat pemikiran tanpa rasa gentar.
  - **Prinsip 'La Dhaad' (Tiada Usaha Yang Sia-sia):** Di jalan dakwah tiada kegagalan mutlak; yang ada hanyalah kejayaan yang tertunda. Setiap titisan keringat, kesabaran, dan tarbiah yang dilaburkan hari ini sedang menyuburkan benih kemenangan generasi hari esok.
-